

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér.

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal Zalaegerszeg
= (Széchenyi-tér). =

ZALAMEGYE

Hirdetések:

= díjszabás szerint. =

Nyiltér soronként 1 K.

Telefon szám 76.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Tizennégy korona.

Tulajdonképpen más címet kellett volna felírunk. Valami kifejezőbbet, valami hangzatosabbat, hogy elolvassa mindenki ezt a kis dalt a jótékonyaságról, ezt a szomorú panegiriáját a jótékony lelkeknek, ezt a kis panaszt, melyet a szenvedők nevében kiáltunk pusztába a jótékonykodók ellen.

A jótékonyaságról van szó. Vagy talán annak hiányáról.

A történet rövid. A Zalamegye ezelőtt négy héttel közölt egy siralmas levelet, melyben négy behívott egerszegi tartalékos, négy családjától elszakított családapa, négy nyomorba döntött család fentartója sirta el panaszait igazán megható módon.

Mi kötelességünknek tartottuk, hogy ezt a jajsót belekiáltssuk azoknak a fülébe, akiknek kötelességük segíteni a szenvedőkön, megvigasztalni a nyomorultakat s felszárítani a siróknak könnyeit. Minden pőz, minden frázis nélkül vettük kezünkbe ezt a gyűjtést. Átéreztük, hogy ezegyszer igazán olyan ügyben emelünk szót, mely a hatalmas izgalmaktól, a háború félelmetől, a béke reménytelen várásától átítatott emberek előtt nem szorul sem

magyarázatra, sem agitációra. A behívott tartalékosok mindannyiunk helyett szenvedik a nehéz helyzet legkeserűbb napjait, valamennyiünk helyett állítottak a fenyegető veszedelem legexponáltabb helyeire, a mi vagyonunk, a mi békénk és nyugalomunk megőrzése végett kényszerültek elszakadni családjuktól s itthagyni azt a legbizonytalanabb nyomoruság karjaiban.

Azt hittük, ehhez nem kell semmi. Azt hittük elég a tény felemlítése, hogy a behívott tartalékosok családjai nyomorognak. Azt hittük, hogy azok, kik vagyonukat reszketve féltik a háború rémétől, a leglelkesebb jótékonyaság megnyilatkozásával fogják filléreiket összeadni erre a nemes emberbaráti célra.

Csalódtunk . . .

Az eredmény, a gyűjtés szégyenleni való eredménye az a két szó, mely e cikk fejét díszíti: Tizennégy, mond tizennégy korona a gyűjtésnek egész eredménye. Még sajnálatosabb benne az, hogy szerkesztőségünkön kívül három embert hatott meg az értünk szenvedőknek velőkgig ható jajsza, három ember szívében mozdult meg a szív s ezek adták össze ezt az összeget. A többi, a nagy tömeg, egyszerűbben intézte el ezt a dolgot. Mintha

még nem is tudna a szegény tartalékosok nyomorba jutott családjairól, mintha nem is akarna tudomást venni a jótékonyaságnak ezuttal kötelességgé nemesült szükségéről, bedugott füllel, zsebbedugott kézzel olvassa napról-napra saját vagyonáért, saját életéért remegve, a háború bizonytalan híreit.

És nekik van igazuk.

Aki szegény az vesszen, pusztuljon el. Létjoga csak a gazdagoknak van, meg a szivteleneknek. A többi, az nyomorogjon a gazdagokért, haljon éhen a jótékonyaság nagyobb dicsőségére.

Igazán fáj, hogy ezt a gyűjtési kísérletet megkezdettük. Nem az fáj, hogy eredménytelen lett. Csak az, hogy általunk, tudják meg azok a szerencsétlenek, hogy a mi társadalmunkban nincs nemesebb érzés, még saját maga iránt sem.

Általunk kell megtudniok, hogy ez a társadalmunk érzéketlen, hogy nincs szív, legkülönösebben ott, ahol az anyagi javak kötelességgé tennék a szenvedőkön való segitést.

Ez fáj. Ezért nem is tudjuk, hogy mivel okozunk nagyobb fájdalmat szegényeknek: azzal-e, hogy elhallgatjuk a gyűjtés blamázsát, vagy azzal, hogy a

nek fele . . . enyém a másik fele . . . majd szétesztek mindent.

És csakhamar felkapott egy székét és csakugyan kettéfűrészelte . . . Asztalt . . . szekrényt . . . bölesőt; a részeg ember rögeszméjével annak rendje és módja szerint megfelezt mindent. Az asszony kétségbeesetten többször közbe akarta vetni magát, az ajtóhoz akart futni, hogy segítségül hívja a szomszédokat. De az ura, készen mindenre, szörnyű elhatározással emelte fel a nagy fűrészt s így szólt:

— Hagyj békén, mert . . .

Oly adáz dühvel fűrészelt, hogy egy óra múlva oda volt az egész berendezés. A vaságyhoz ráspolyt és baltát vett elő s a matrácécal és a szalmazsákkal együtt pontosan két részre osztotta azt is. Az asszony, ölében tartva két gyermekét, a konyhában guggolt s tehetetlenül nézte a nagy pusztítást.

A részeg ember boldogan mosolygott, mikor mindennel végzett.

— A gyermekek dolgában — mondotta — az eljárás sokkal egyszerűbb. Ha csak egy volna, persze azt is ketté kellene osztani . . . de így megtartom én a fiut, te pedig megkapod a leányt; ha ugyan — és tébolyult szemmel nézett reá — nem akarod inkább a fele fiut, meg a leányt? Jaj, borzasztó melegem van . . .

A pálinka.

— Picére l'Ermite. —

Az asszony ránézett a kandallón álló ébresztő órára. Félkilencet mutatott. Szombat este és félkilenc! A szegény asszony most már tudja, hogy hányadán van. Most issza el az ura a heti bérét egyikében azoknak a pálinkásboltoknak, melyek elfogják a munkásokat a műhelyük ajtaja és lakásuk közt.

Az asszony ott ül az egyik sánta széken s nézi boldogságának romjait . . . Oda van minden, lassan-lassan elpusztította a pálinka. Mikor férjhez ment, szépen berendezték a lakásukat. Eladtak mindent. Valamikor minden hónapban elrakhatta az erszényébe a kis megtakarított pénzt. Az ura elitta azt is. Legalább megvolt az egészségük, a szegényeknek ez a szent öröksége. Az egészségét is tönkre zilálta a gond, a nélkülözés, meg az abszint.

E pillanatban felriad az asszony.

Valaki támolyogva jött fel a lépcsőn . . . Nekiesett a falnak jobbról . . . azután balról . . . Hányódott, mint a hajó, mely küzd a hullámokkal . . .

Az asszony lehajolt a lépcsőkoriáton s látott egy gömbölyűre hajlott emberhátat, két tétován tapogatózó kezét s lábat, melynek folyton keskeny volt a lépcső.

Ó volt . . . a férj! Akit szeretett, akiben bizott és remélt s kinek nevét viselte . . . Gyermekeinek atyja!

Vajjon az iszákos ember megértette-e, hogy az asszony lelkében mi történt az este? Nem szólt egy szót sem, a mivel elárulta volna gondolatait. Szótlanul és megszegyenülten sompolygott félre s meghuzta magát egy sarokban. Az asszony csak nézte.

A gyermekek sirni kezdtek, mert már félték attól, ami ilyen esetekben soha sem szokott elmaradni. Az asszony hamar kivette a fejéből a fűrészt, hogy el ne törjön, amikor az ura szokás szerint a hajánál fogva vonszolta a padlón . . . De ma este mintha nem forgatna erőszakosságot az agyában; a sunyi ember nyilván mást eszelt ki mámorában . . . Ugyan mit tesz majd? Micsoda örület születik meg elálatiasodott agyvelejében?

Az ember lassan felállt, kinyitott egy fali szekrényt . . . egy másikat . . . Azután keresgélt egy ajtó mögött s felfedezett végre egy fűrészt . . . egy nagy fűrészt, mellyel azelőtt tüzelőfát szokott fűrészelni.

Azután odaállt a felesége elé s dadogó nyelvével igyekezett ünnepélyesen szólni:

— Nem vagyok méltó hozzád . . . Te te, jó asszony vagy . . . de . . . utálom magam . . . jobb lesz, ha szétmegyünk . . . Tied lesz minden-

jótekonyság hírlapi nyugtázásra bázisozott nagyságait próbáljuk lerángatni a saját maguk emelte, ingatag piederstárlól.

Szegény tartalékosok!

Ti a szülővárosotok jószívű közönségére apelláltatok. S mi segítettünk nektek ezt a naiv hitet, ezt a gyermekes birodalmat táplálnotok. Bevalljuk, meghatottan ismerjük el, hogy tévedtünk, rosszul tettük.

Nagyon rosszul.

S a legkellemetlenebb, hogy ehhez a sovány vigasztaláshoz nincs módunk még megfelelő magyarázatokat fűzünk sem. Ennek nagyon sok oka van. A legutolsó pedig az, hogy úgy is hiába lenne.

Az általános sztrájk. A politika legujabb, hatalmas fegyvere, mellyel a szociálisták a választójog megalkotását akarják nézeteiknek megfelelő módon kierőszakolni, közelebről fenyeget hennünket mint valaha. Állítólag holnap, — hacsak az országgyűlés napirendjéről addig le nem veszik a választójogi törvényjavaslatot — már benne is vagyunk a kiszámíthatatlan jelentőségű demonstrációban, melynek gazdasági következményeit méltatva a kormány a legszigorubb rendelkezéseikkel fog minden rendezavarást megtorolni.

Bennünket, Zalaegerszegen alig érint a dolog. Három szakszervezet szervezett munkásai teszik le a munkát: a nyomdászok, az építőmunkások és a cipészek. A többiekéről semmi értesülésünk sincsen, de hihetőleg nem is fognak a sztrájkban résztvenni. — S így nem fenyeget bennünket az az előre kiszámíthatatlan éhség és nyomor, melyet a sztrájk Budapesten valószínűleg okozni fog s nagy szerencse lesz, ha véres áldozatok nem jelölik a politika újabb fordulatának utjait.

És mohón üritette ki a palackot, mely a vacsorához volt előkészítve.

Másnap reggel, mikor felébred, az asszony meg a gyerekek nem voltak sehohol. Eltűntek. A padlón szanaszét heverték a butordarabok szomorú romjai... A pálinka megint áldozatul kívánt egy családi otthont.

Igen, igen! fődolog pedig az: A nyolc poháron, melyet a boldogtalan ember kiivott, poharát 20 centime-jával számítva, nyert az állam hatvan centime-ot, a gyáros ötven, a város tizenöt s a vendéglős, a munkások barátja, harmincöt centime-ot.

A „canaille“ lehet hogy belepusztul, a fődolog az, hogy a pálinka kelendő legyen!

Az árnyék.

Kodélyes társaság volt együtt Paul Morange barátomnál. Sokan ismerték és szerették Pault. Két ciklus óta képviselő volt és még az elleneségei is elismerték róla, hogy kiváló ember. Feketekávéval ülünk és kivételesen nem a nőkről, hanem a halálról beszélgettünk. Chavaille, a festő, nagyon haragudott egyik legutóbbi bírói ítélet miatt. Egy gonosztevőt, egy embert, aki ártatlan gyermekeket ölt meg, felmentett a kuria. Morange védte az ítéletet és kijelentette, hogy embert ölni, még az igazságszolgá-

A zalaegerszegi rendőrség a sztrájk ügyében a következő tartalmu plakátokban intézkedik:

Értesülésem szerint a munkásság politikai okokból általános sztrájkot szándékozik rendezni. — Minthogy az ily természetű mozgalom rendszerint a közbiztosság, a közrend, a szabad forgalom és a közlekedés megzavarását vonja maga után, a személy- és vagyonbiztosság és a közrend biztosítása és fentartása érdekében mindennemű csoportosulást, fölvonulást megtiltok és kijelentem, hogy mindazokkal szemben akik jelen hirdetemnyemben foglalt tilalom ellenére politikai okokból csoportosulást, fölvonulást rendeznek, vagy abban részt vesznek, a közbiztosságot, a közrendet megzavarják, a személy- és vagyonbiztosságot bármiképpen veszélyeztetik, hatóságok vagy magánosok ellen erőszakot követnek el, a dolgozni akaró munkásságot szándékukban fenyegetéssel, vagy más eszközökkel meggátolják, azokkal szemben a legenergikusabban és a legszigorubbban — szükséghez képest a fegyveres erő felhasználásával — fogok fellépni és eljárni.

Zalaegerszeg, 1913. február hó.

Zilahi István
rendőrkapitány.

Cselédbiztosítás.

Mintegy 12 évvel ezelőtt érett meg annyira a szociális közszellem, hogy a törvényhozás a gazdasági cselédék biztosítását kodifikálta. Ezek a paragrafusok havi 120 fillérrel terhelték meg a gazdát cselédenként s ezzel szemben a balesetben megsérült cselédék gyógyítását elvállalta, ha a baleset bizonyos időtartam alatt gyógyítható volt.

Ezt az intézkedést javította meg az 1912 évi 8-ik törvényeikk, amennyiben a biztosítás vonalát kiszélesíti, anélkül, hogy a biztosító gazda terheit emelné. Ez a tény mindenkit örömmel tölt el, a cselédet természetesen, mert hiszen az ő érdekében történik, de a gazdát is, mert a magyar cseléd tartó ember egy kenyéren él a cselédjével, azt mintegy családtagnak tekinti.

tatás örve alatt is, csak a legvégső esetben szabad.

Norville, a regényíró, Chavaille véleményét osztotta.

— Paul, nincs igazad, — mondotta Norville. — Ha azt mondd, hogy embernek embert ölni semmi körülmények között sem szabad, akkor adott esetben megfosztasz mindenkit az önvédelem lehetőségétől.

— Pedig, ha engem egy bandita megtámad, — tette hozzá Chavaille, — akkor én védekezem és ölok. És meg vagyok győződve arról, hogy nem bántana a lelkiismeretem, hanem éppen ellenkezőleg, nagyon örülnék, hogy megszabadítottam a társadalmat egy gonosztevőtől.

Morange sápadt arcát e szavakra hirtelen pir borította el.

— Vannak az életben esetek, — mondotta esendesen, — kivételes esetek, a mikor valóban két ember életéről van szó. Baj az, hogyha a támadó pusztul el, de még nagyobb baj, ha a tisztességes ember az áldozat. Két baj közül természetesen a kisebbiket kell választani. Az akit megtámadnak, gondolhatja, hogy joga van a támadó élete árán is megmenteni a saját életét. Ezt gondoltam valamikor én is.

— Te? — kiáltottunk fel valamennyien meglepetten.

— Igen én, — felelte Morange komolyan. —

A gazdasági cselédbiztosítási törvényt kiterjesztett alakjában minden város és község háza kapuján kifüggesztik mostanában, amely bőven felvilágosít mindenkit a törvény rendelkezéséről. A gazdasági cseléd biztosítása mai stádiumát így körvonalazhatjuk röviden:

Ha a gazdasági cseléd valamely baleset miatt megsérül, a törvény úgy gondoskodik róla, hogy gazdája köteles gyógyíttatni, köteles neki a teljes cselédbért arra az időre is levonás nélkül kiadni, amikor a cseléd sérülés miatt dolgozni nem tud. A gazdának ez a kötelessége legfeljebb egy negyed évre szól.

Ezt a gyógyíttatást és ellátást azonban a törvény nem követeli ingyen a gazdától, mert ha a baleset nem az ő hibájából történt és a biztosítási bejelentés rendben volt, akkor az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár megtéríti neki a gyógyítás költségeit és ha a cseléd a balesettől számított két hétnél tovább nem tudott dolgozni, akkor a tizenötödik naptól kezdve minden napra, de legfeljebb hetven napra, a gazdának egy-egy korona megtérítést fizet.

Ha a cseléd egy negyedév eitelte után sem épül fel egészen, akkor a pénztár tovább is gyógyíttatja és mindaddig amíg egészen fel nem épül, tehát esetleg holtá napjáig, nyugdíjjal látja el. Még pedig ha teljesen nyomorék marad, úgy, hogy semmit sem tud dolgozni, akkor évenként kétszáznegyven korona nyugdíjat kap. Ha tud valamit dolgozni akkor aránylagosan kevesebbet. Például, aki feleányit tud dolgozni, mint baleset előtt, az évenként 120 koronát kap. Már az is kap évi hatvan koronát, aki baleset által okozott testi hibája miatt egy negyedévvél kevesebbet tud dolgozni, mint a baleset előtt.

Ha a baleset miatt meghal, hátrahagyott családjá kap négyszáz koronát. Ha három tizenéves aluli gyermeke marad, ötszáz koronát; ha négy tizenéves éven aluli gyermeke marad, hatszáz koronát; ha hat, vagy több tizenéves éven aluli gyermeke maradt, nyolcszáz koronát.

Ezt a biztosítási módot némileg nyugdíj-törvény felének tekinthetjük, vagy legalább is a jövő nyugdíjtörvény elődjének. Az árvák segélyét csaknem 100%-al emelték, ami persze — sajnos — így sem nevezhető soknak, de mégis valami támaszték.

A gazdasági cseléd biztosítása kötelező és ennek elmulasztása nemcsak 10 korona büntetéssel jár, hanem amennyiben a nem biztosított cselédet baleset éri, a gazda épen olyan segélyt tartozik a sajátjából fizetni, mint amilyen a pénztártól kijárt volna ha a biztosítás rendben van. Ugyanez áll fenn akkor is, ha a gazda

Én öltem. Ez egy régi, szomorú történet...

— Mondd el! Mondd el!

— Már régen, hosszú évekkkel ezelőtt történt az eset, de az emléke még most is éppen olyan tisztán, éppen olyan tragikusan él a lelkemben, mint az első napon. Egészen fiatal ember voltam, második évemet végeztem az egyetemen és olyan boldog és megelégedett voltam, mint amilyen csak abban a korban lehet az ember. Csinos kis lakásom volt, jól éltem; a kis barát-nőmről azt hittem, hogy imád engem, szóval nem volt egyéb kívánságom, minthogy az akkori állapotok minél tovább tartsanak.

Egy januári estén értesítést kaptam, hogy az apám pénzt küldött a részemre. Rögtön elindultam a postahivatalba, hogy felvegyem az összeget. Nedves, havas idő volt, én felhajtottam a kabátom gallérját és sietve lépkedtem a posta felé. A postán, mikor a zsebembe tettem a pénzemet — aranyakban fizették ki az összeget — észrevettem, hogy egy toprongyos ember éhes, irigy szemekkel néz rám. Nem törődtem vele. Elmentem szokott vendéglőmbé, ott megvacoráztam és indultam haza. Mikor a kapumhoz értem, valaki belémütöközött. Meglepetten ismertem fel az iménti rongyos embert. Bizonyára részeg — gondoltam magamban — és bementem a kapun.

Felérve a lakásomba, meggyújtottam a gáz-

biztosítási díjat nem a kellő időben fizeti be s ezalatt történik a baleset.

A cseléd-biztosítás, mint sok más szociális intézmény Franciaországból indult ki, csak hogy ott sokkal előrehaladottabb állapotban van, mint nálunk, mert a jólét, a fejlettebb gazdasági és ipari élet több lehetőséget kínál. — Mindenesetre örvendetes, hogy nálunk, ahol 40 évvel ezelőtt a vidéknek nagyon sok helyén nem láttak az emberek egész életükben orvost — nem mintha olyan egészségesek lettek volna, hanem mert nem volt orvos, most a törvény keze nyit utat a balesetben megsérültek gyógyításához, megelődéséhez, családjukról való gondoskodásához.

Ipar és kereskedelem.

A mi kereskedő-tanoncainkról.

B. B. a Zalamegye 2-ik számában a tanonc kérdéssel elmélkedve, mint e szakban nagy tapasztalatra szert tett férfiú resignáltan állapítja meg, hogy tanoncaink kétharmad része rendszeren négy elemi iskolát sem végzett és így ez a gyatra tanonccsapat vajmi szomorú világitásba helyezi azt a kereskedő osztályt, amelytől kereskedelmünk felvirágzását várjuk és reméljük! Egy másik, kiváló szakiró meg ezeket írja tanoncainkról: inas (értsd: kereskedő tanonc) jobbára csak az lesz, aki tanulni képtelen, aki iskola kerülő, csavargó, szóval intellektuálisan és morálisan a legértéktelebb elem. Ebből a silány, értéktelen elemből rekrutálódik a magyar kereskedő osztály nagy része. Panaszok, hogy a főnökök mitsem törődnek tanoncaink oktatásával, sőt ha lehet elvonják az iskolától, a gyermekek meg épen séggel kimondhatatlan nyűgnek tekintik az iskolába való járást.

Ime hivatott egyének nyilatkozata a mi tanoncainkról és oktatásukról. Oly szomorú állítások, hogy meg kell döbennünk és kétkednünk a független és hatalmas magyar kereskedelemben vetett reményünkben. Bizony szomorú, de élő valóság, hogy olyan elemekből válik az önálló magyar kereskedő, amelyeket másutt csupán alsóbb rendű szolgai munkára használnak fel. Persze itt nem az elég szép számmal levő kivételekről beszélünk).

De tessék végig nézni egy ilyen tanonctömeget. Már külsőjük is elárulja a testi és szellemi elmaradottságot. Vézna, beteges külsők, (kevés köztük a szép, egészséges testalkat), el-tompult érzék, szűk látókör, csekély intelligencia jellemzik a mai kereskedőinasok többségét. Amikor az inas bekerül a tanonciskolába a legtöbb esetben hiájával van minden elemi ismer-

kedés, azután egy kényelmes karosszékre telepedve, olvasni kezdem. Mikor télikabátomat levetttem, az aranyakat letettem az asztalra.

Hosszu ideig olvastam, azután az ölemben tettem a könyvet és hátradőlve, félig lehuny szemekkel gondolkodni kezdtem. Azt hiszem kissé elszunyadtam, mikor egyszerre azt hallottam, hogy a hátam mögött kinyílt az ajtó. Azt hittem, valamelyik barátom jött és meg sem fordultam a zajra. Egy pillanatig figyeltem, de mivel senki sem jelentkezett, azt hittem, hogy tévedtem, vagy talán képzelődtem.

Egyszerre megijedtem az árnyéktól. A lámpa úgy állott az asztalon, hogy az árnyékom a természetesnél nagyobbán látszott a fehér tapétán. És egyszerre az árnyékom a falon megmozdult, pedig én mozdulatlanul ültem a széken s azután rémülten láttam, hogy az árnyék nagyobbodik, egyre nagyobbodik, mignem egy nagy erős szakállas fej különvált az én fejemtől. Felugrottam és megfordulva, láttam, hogy egy piszkos, kemény kéz görcsösen igyekszik összeszedni az asztalon fekvő aranyakat.

Egy ugrással a hálószekrényem termettem és megragadtam a revolveremet. Legfőbb ideje volt. A bandita magasra emelt kézzel, vérbenforgó szemekkel rohant felém. Az izgalomtól remegve, elsütöttem a fegyvert. Tánadóm egy hang, egy jajszó nélkül összerogyott. Odamentem

retnek. Micsoda lelket ölő munkát és milyen önfeláldozó munkát kell végezni annak a tanítónak, aki azt akarja, hogy csak némi eredményt is elérjen a fiukkal. És a legtöbbször hiábavaló minden fáradság. Az egész napi munkában elesigázott gyermek fáradtan, bágyadtan ül az iskolapadban, sem szigorúan, sem komolyan nem veszi a tanulást, hisz ez az ő jövőjére egyáltalában semmi befolyással nincs. Járhat egy osztályt 3-szor is, nem baj, ha épen séggel semmit se tud: mégis felszabadítják, mégis csak „segéd” lesz belőle; mert így rendel-ezt a mi szerencsétlen kereskedelmi törvényünk. Pedig amíg junktim nem lesz a sikeres iskolázás és a felszabadítás között, addig aligha remélhetjük a viszonyok javulását.

Sokan mondják, nem baj, ha a tanonc inas évei alatt nem is tanul sokat (!), majd megtanítja az élet és majd fog tanulni később, ha saját eszétől rájön, hogy a műveltségre, az ismeretekre ma már mindenkinek szüksége van. Nem áll! A leghatározottabban merem állítani, hogy legalább is a vidéken fehér holló számba megy a kereskedő segéd, aki ismeret-szerzésre törekedne. Hogy messze ne menjünk, itt van az egerszegi munkásnázium példája. Ezt a szép házagypótló intézményt az állam tartja fent, növendékeinek mindenféle tanuló és iróeszközt ingyen ad, népkönyvtárt bocsát rendelkezésükre, a tanárai feláldozzák estéiket és tanítanak; s mindezzel szemben csupán azt várják az ipari- és kereskedelmi alkalmazottaktól, hogy az előadásokra eljárjanak. Van Egerszegen legalább 200 alkalmazott, ezekből beiratkozott 40—45, az előadásokra eljár 10—15; de kereskedő segéd ezek között összesen egyetlen egy van, aki rendszeren eljár az előadásokra. Hát nem kétségbeesítő állapot ez?! Olvasom és hallom, hogy külföldön az alkalmazott alighogy kilép az üzletből, vagy műhelyből, — siet az esti, vagy szaktanfolyamra, hogy hiányos ismereteit gyarapítsa, nálunk kötéllal sem foghatnánk ily merész vállalkozókat.

De hát tulajdonképpen mi is az oka, hogy az annyira szép, független, anyagi előnyökkel kecségetető kereskedői pályákra nem megy a jobbfejta ifjuság? Olvastam valahol, hogy egy német egyetemi tanár az eszesebbik fiát a kereskedői, a kevésbé értelmeset pedig latainer pályára adta. Amikor egyik barátja ennek okát kérdezte, így válaszolt: „a kereskedői pálya egész, gyorsan és okosan gondolkodó embert kíván; a gyengébbik meg majd csak felvergődik valahogy a szamar létrán!” Magyar viszonyokra — sajnos éppen az ellenkező példát kellene felhoznunk, és ebben van a mi nemzeti szerencsétlenségünk. Mindenki hivatal, biztos állás után törtet, a szülőik valósággal fáznak az önálló életpályáktól. Ezért vannak tulzsufolva közép-

hozza, szolítottam, megráztam, nem mozdult.

Elrohantam hazulról és mintegy örült futkostam órákhosszat Páris utcáin. Azután elmentem a rendőrségre, a hol elmondtam a történeteket. Egy fogalmazót és két rendőrt adtak mellém és elmentünk a lakásomra. A fogalmazó meg-nézte az én emberemet és azután melegen gratulált nekem. Azt mondta, hogy valóságos jót tettem, a mikor megszabadítottam a társadalmat attól az emberbőrbe öltözött vadállattól.

És mégis! Még ma is ha eszembe jut az az eset, ha látom magam előtt ezt a gazembert, arcán a végtelen szomorúság és fájdalom kifejezésével, képtelen vagyok arra, hogy azt mondjam magamnak, helyesen cselekedtem. Ellenben mindig két szót mondok magamban, két rettenetes szót, a melyek emlékeztetnek életem egyetlen súlyos vétkére. Az a két szó meg-fájdítja a lelkemet, keserűvé teszi a számát; az a rövid kétszavu mondat érthetetlen, de mégis kínzó lelkiismeretfurdalást okoz nekem. Nem tudok változtatni rajta: Én öltem!

és realiskoláink, és ezért essik itt meg egymást az emberek elevenen. Mennyivel másképen alakulna a mi egész gazdasági és társadalmi életünk, ha az elemi, vagy a 4 középiskola bevégezése után a szülőik ipari- vagy kereskedelmi pályára adnák gyermekeiket. Nem panaszkodnának annyit az iskolák sem, hogy a tulzsufolt létszám valósággal megöli az oktatást és nem siránkoznának a főnökök sem, hogy nem kapnak tanoncot és ha már kapnak: nincs benne semmi köszönet.

A rossz tanonc-anyagoknak kétségkívül maguk a főnökök is okozói, mert a rossz bánásmód, a tanoncnak mindenféle házi- és szolgai munkára való felhasználása mindenre inkább alkalmasabb, mint az, hogy a szülőikkel és a gyerekekkel a kereskedői pályát megkedveltes-sük. Kétségbe kellene esnünk ez áldatlan állapotokon, ha nem vigasztalna bennünket az a tudat, hogy ez a probléma másutt sem áll jobb lábbon. A német statisztika a kereskedő tanonc állapotokról így számol be: „a tanoncot 20%-át még a 2-ik évben is az üzletseprésre, csomag-bontásra használják, 30%-a még a 2-ik évben is csak levelek másolásával, rendezésével van csak megbízva, 10% soha se vesz tollat a kezébe; 20% nem foglalkozik könyveléssel, 50% nem ismeri az üzleti váltókat, 10% soha se látott váltót. A testi fenyték is napi rendszeren van még, sok üzletben kizáróan csak tanoncot végzik a munkát s mindezen állapotokat az idézi elő, hogy Németországban ezidőszert csupán a kereskedőknek 34%-a szakképzett; a többi iparosból, szolgából, különféle munka-szaktól vedlett át kereskedővé.” Így a német statisztika! Vajjon, ha mindezekről mi is készítenénk statisztikát, milyen eredményhez jutnánk?

Figyelő.

Gazdáink és az ipar.

Az igazi agrárlista a tisztességes ipart, a tisztességes kereskedelmet sohasem tekintette ellenségeinek, hanem csupán annak tulkapasait ostromozza. Az agrárlista jól tudja azt, hogy Magyarország naggyá és gazdaggá csak akkor lehet, ha azok a nyers anyagok, amelyeket termel idebent nyerneket földolgozást és elfogyasztást, s megszűnik az az anomália, hogy nyersterményekben olcsó áron csinálunk vásárt a külfölddel s feldolgozott állapotban sokszor tízszeres áron hozzák vissza.

Abból a közel 1000 milliónyi behozatalból 50—75% tisztán munkabérre essik, elképzelhető tehát, ha a rettenetesen nagy összegnek csak fele is magyar munkásoknak birtokába jutna, mennyivel nagyobb lenne azok fogyasztási képessége, mennyivel több liszt, hus, zöldség fogyna el az ország határain belül. Elérkezne mindjárt az az idő, a mikor nyersterményeinkkel nem volnánk rá utalva a külföldre, mert idebent nyernének azok piacot s elfogyasztást, elérkezne a külön vámterület ideje is, a mikor nyugodtan mehetnénk abba bele, mert kiviteli feleslegünk nem, vagy csak jelentéktelen lenne.

Valóban megfoghatatlan az, hogy nekünk agrikulturnak államnak nemesak a szorosabb értelmében vett gyáripari behozatalunk mily óriási, de nyersterményekben is milyen jelentékeny. Gyümölcsből s gyümölcskonzervekből 34 millió értékűt hozunk be, pedig kitűnő gyümölcsöket termelünk s Kecskeméten, Rimaszombaton kitűnő gyümölcskonzerváló gyáraink is vannak. Hántol malmaink borsószerűségletük 98.6%-át külföldről szerzik be, a kölesnek 83.1%-a külföldről kerül hozzánk, borból 15 millió korona árát, szénből 15 millió métermázsát, sertésárut 2.8 millió korona értéket hozunk be, sőt karácsony hetében legalább 25,000 drb. szárazon kopasztott stájer kappan szokott magyar embernek asztalára kerülni. Arról még jobb nem is beszélünk, hogy gépekért, vászonneműekért, ruhamezőkért, különösen pedig női pipere-cikkéért mily óriási összegek mennek külföldre, holott ha léteznek is ilyen anyagokat készítő gyárak az országban, azok terményeiket nem képesek itt értékesíteni, hanem előbb kénytelenek azt elvinni külföldre, hogy azután az ottani gyáros azt nagy haszonnal hozza vissza. Egy magyarországi kefégyáros kitűnő minőségű keféket készít, anyagát Londonba viszi ki s egy ottani gyár cége alatt hozza vissza s adja el, természetesen kétszeres áron.

S miért van ez így. Mert mi magyarok vagy nem tudjuk fölfogni helyzetünket, a magyar ipar terjedésének jelentőségét, vagy csak álhazafiság van bennünk. Nálunk a hazafiság a nagyhangon való politizálásban nyilvánul, a miből aztán senkinek semmiféle haszna nincsen, nem pedig közgazdasági helyzetünk tanulmányozásában és ösméretében, amely ösméretnek pedig parancsolólag kiáltják: hogy minden magyar embernek csak magyar ipari terméket szabad használnia. Az egyéneknek nem szabad annyira önzőnek lenni, hogy csak saját személyére gondoljon s egyébbel se törődjön, ha jól megy sorsa. Egy családnak kell tekintenie az egész magyar nemzetet s szívvel lélekkel arra kell törekednie, hogy ezen család minden tagjának jó sorsa legyen, mert csak így melegedik, gyarapodik, gazdagodik az egész tűzhely. Ennek pedig multhatatlan kelléke, hogy egyrészt a földművelő sokat termeljen s azt jól értékesítse, másrészt pedig, hogy ne sok pénzzel adózzon ipari termékekért a külföldnek, hanem hogy az a pénz is ideben maradjon az országban, emelve annak fogyasztó képességét és az egésznek vagyonosodását.

A gazdának nem a külön vámterület kell, a mellyel esetleg terményeink értékesítését lehetetlenné tennék — legalább egyidőre — hanem az kell, hogy mindenki lássa át a magyar ipar terjedésének fontosságát, az kell, hogy ne vegyen senki mást, csak magyar ipari terméket, ha az mindjárt egy pár fillérrel drágább is a külföldi portékánál, az kell, hogy ne igyék olyan kávét, a melyet nem magyar cukor édesít, ne vásároljon külföldi gépet, külföldi műtrágyát, ne járjon angol vagy német posztóban, ne irjon olyan papirosra, olyan tollal, mely nem magyar gyárból került ki, ne csuáltasson cseh vászonból fehérneműt, ne igyék pilseni sört, ne egyék prágai sódort, stájer kappant s kerülje azokat az üzleteket, melyekben nem tudják biztosítani, hogy a kért áru magyar gyáripari termék. A magyar gazdasztály nagy és hatalmas. Ha követné a tanácsokat, ha nem használna külföldi iparcikkeket rövid idő alatt megteremtés a magyar ipart jobban, mint bármiféle állami szubvenció.

JEGYZŐK ÉRDEKE.

Cogito ergo sum.

(Néhány szó a községi illetőségi ügyek tárgyalásához.)

»Minden honpolgárnak, valamely község kötelekibe kell tartoznia,« mondja kategorice a községi törvény 5-ik paragrafusa.

Nem is nagy képzelődés kell annak kitalálásához tehát, hogy ezen §. fent idézett passzusa mennyire elválaszthatlanul kapcsolatos fogalom a »születés és levés« fogalmával, sőt hogy az előbbi fogalom az utóbbinak teljesen egyenes leszármazottja, édes gyermeke; érthetőbben szólva minden ember, minden élő lény már azzal a joggal születik e §. rendelkezésében, hogy születése percében magával hozza azt a kötelekiséget is már, hogy »egy község kötelekibe tartozik.«

Ennek dacára azonban, hogy ezt a jogot, ezt a kötelekiséget mégis mily nehéz bizonyítani tudni, csak az tudhatja, aki már megkísérelte egyszer illetőségi elismerő okmányának beszerzését.

Országszerte elterjedt gyakorlat az, hogy kinek ilyen okmányra szüksége van, az erre vonatkozó törvényismeret hiányában legtöbb esetben születés helyének előjáróságánál jelentkeznek. — Az előjáróság aztán jegyzőkönyvet vesz fel, kipuhatólja, hogy a kérelmező tényleg ott született-e, mikor kik voltak szülei, mióta, kinek házában laktak, volt-e vagyonuk, fizettek-e adót, viseltek-e közterhet, stb. stb. mikor azután így pontos nacionáléhoz, értékes adathoz jut a község, akkor véghatározatban folyamodót — kérelmével elutasítja, az aktákat pedig egy másik községbe utalja. Ezzel azután az illető

ségi ügynek megkezdődik — gyakran — esztendőkre elnyúló kálváriája.

Az a község pedig, mely az illetőség esetén tárgyalásánál mind jobban s jobban érzi az összegyűlt anyag alapján annak a körülménynek kidomborodását, hogy a folyamodó — sokszor az egész családjával — az ő nyakába szakad, minden, aggyal fel sem fogható okokkal küzd azért, hogy huzza, halassza, komplikálja az ügyet és elodázza a végleges elintézését, végeül pedig, hogy megszabaduljon az illetőségtől s vele a belőle származható — előre nem is látható — teherrel.

Igenis „teherrel“ mert ma már fogalommal vált az, hogy az illetőség elismerése a községre csak „teher“, — annyira fogalommal, hogy statisztikailag kimutatni lehetne, miként Magyarországon letárgyalt illetőségeknek évi átlagában az önkéntesen elismert illetőség % -a aligha ütné meg a kettőt.

De hát tulajdonképp miért és honnét van ezen ellenszenv a községekben? ... El kell ismerni, hogyha öszintén akarunk e kérdésekre felelni, nem ritkán tényleg aggodalom szállhat a lelkekre az illetőség elfogadásával, mert az sem tartozik a ritkaságok közé, hogy egy illetőség a községnek évi 2—300 korona kiadást szül, 10—12 esztendőre; anélkül, hogy ezért valaha csak egy fillér ellenértéket is kapott volna ...

Mondom sok esetben indokolt a védekezésnek ilyen módja a községek részéről, de nem minden esetben ám! Pedig ismételtén 98%-ban úgy történik, hogy — csupa önvédelemből — egyik község a másikra iparkodik a tehernek vélt illetőséget rátozni. És ebben a titáni harcban nem ritkán esztendők telnek el; az akta községről-községre rója az elintézési véghez vezető utat és mire célhoz ér meghízott 2—3 kilóra a tiltakozást indokló jegyzőkönyvektől. ellentétben azzal az egyénnel, kinek ügyében folyik e harc s a ki talán mindennapi kenyereitől lesz hosszú időre megfosztva, mert annak megszerzéséhez egy oly okmányra volna szüksége, minek alapján az illetőség kimutatása s a mire hónapokig kell várnia s a várakozásban a megélhetés harcát megvívnia ...

Természetes, hogy ennek a nagy harnak közepette kifejlődött irás, jegyzőkönyvezés, referálás, felszerelés óriási munkáját a község fogalma alatt mindenkor és minden esetben a jegyző végzi. Akárhányszor iparkodna is a jegyző ezen áldatlan állapoton segíteni, az neki lehetetlenség. Mert csak akkor számíthat referálásának kedvező elintézésére, hogyha az illetőség megtagadását indítványozza községe közgyűlésének minden esetben, ellenkezőleg készen találja magát indítványának elvetésével, sőt van eset, hogy községének azon szemrehányásával találkozik, hogy a jegyző nem a „kenyéradója“ javára törekszik, de érdekei ellen tör ...

Ezekben vázoltam — de csak igen nagyjából — azt az állapotot, amellyel a „törvény adta jog“ az illetőség kimutathatása legtöbbször jár s mely áldatlan harcban segédkezet adni — mai helyzetében — a jegyző kénytelen.

És csudálatos dolog, hogy ennek a törvényben biztosított jognak megszerzethetése elé gördülő akadályoknak forrása, okai éppen magában ebben a törvényben fekszenek azért, mert a mai községi törvény elavult, ósdi; nélkülözi a minden jó törvény alapját képező jog forrásait és így ennek hiányában már nem képes lépést tartani a községi élet szociális alapon nyugvó átalakulásaival és a folyton jelentkező fejlődés követelményeivel.

Tehát addig is, míg községeink életviszonyainak folytonos változásával szükségessé vált községi törvény módosításának ideje elérkezik

(s a minek már soká késnie sem szabad) elodáztatlan szükségnek tartom az illetőségi ügyek mostani rendszertelenségének mielőbbi megszüntetését, gyökeréből való kiirtását legelső sorban milliók érdekében, tehát a nagy-közérdekből, de másodsorban — mely jelentőségére semmivel sem kisebb amannál — a jegyzők érdekében is, hogy ezzel kiemeltessenek a mai azon kényszerhelyzetből, melyben igen gyakran törvényismeretükből fakadó véleményük ellenére, de mai helyzetünk tudatában a községeknek — nem mindenkor indokolt — „önvédelmi“ titulusba burkolt, alaptalan véghatározataik meghozásánál asszisztálni tartoznak, nem is ritkán a jogkereső közönség rovására.

De van — talán változatosság okáért — az illetőségi ügyek tárgyalásának jelenben divó rendszerében egy kis komikumra hajló rész is ott, t. i. ahol és amikor az illetőség megállapításánál tényleg pénz játszik szerepet, (pl. eltartás, közsegélyezés, vagy elhagyottá nyilvánított egyén után felmerült 2—300 korona megfizetésére kötelezendő község kerestetik), mert természetes ilyen esetben is „véghatároznia“ kell az illetőségi községnek az illetőség elfogadása érdekében. Hát ez nem komikum? Avagy nem lenne-e eléggé komikus helyzet, ha pl. az igazságszolgáltatási bíróságoknál is az adóst ültetnék — megpereltetése esetén — a bírói székbe, hogy ő hozzon perében ítéletet?

Véleményem szerint pedig — átmenetileg — vagyis a törvény végleges rendezéséig akként lehetne a helyzetet purizálni, hogy a községeknek az illetőségi ügyekben a most divatos tárgyalási eljárás eltöröltessék végleg, s a lényegre ártalmas véghatározatok mellőzésével a kiindulási pontul szolgáló község jegyzője az ügyiratnak egyik helyről a másikba való küldözgetése helyett összegyűjtésénél hivatalból mindazon anyagot, mely kétségtelenné teszi az illetőségi hely megállapítását, s az ekként megérlelt ügyet azután — a törvény 18. §-a szerint illetékes hatósághoz határozathozatalra felterjesztendő, a községeknek csupán — de itt azután már a legtagasabb térrel — a felelősségi jogkör tartatnék fent, mint ahogy ma a legtöbb illetőségi ügy ezen formában nyer elintézését.

Sietek annak kijelentésével, hogy az a lát-szólagos jogsérelem, mely ezen javaslatom szerint a községeket azáltal érné, hogy az ő előzetes meghallgatásuk és ezt igazoló és majd mindig tagadó határozataik nélkül döntenek el a 18. §-ban megnevezett hatósági szervek és fórumok által a vitássá vált illetőségi ügyek, a valóságban semmi jogsérelemet nem tartalmaz a községeknek, mert a törvényben magában sincs sehol a községek előzetes döntésének jogköre biztosítva, sőt a 17. §. kifejezett rendelkezésének szelleme szerint illetőség megállapítására elsőfokban a főszolgabíró (18. §.) lévén illetékes, fenti javaslatom sem törvényes rendelkezést, sem magánjogot, sem jogkört nem sért és nem érint, hanem éppen ellenkezőleg nagyon alkalmas volna arra, hogy az illetőségi ügyek tárgyalásánál övetett anomáliákat, és a nagyon gyakran magánjogokat érintő, ma már rendszertelenségé fajult rendszert megszüntetve a „cogito ergo sum“ elvitázhatlan tényét a törvény is átvigye, elismertetésén felül ott is ténnyé emelje és általa a törvény azon intenciójának, hogy „minden honpolgárnak valamely község kötelekibe kell tartoznia“ az életben való érvényesíthetőségét megkönnyítse.

—ki—la.

Fognak a jogászok.

A szociológus bizonyos társadalmi jelenségeknek nem csupán megfigyelője, hanem összehasonlítás és egybevetés alapján mindjárt le is szűri a tapasztalatot, melyet a köz javára mint eredményt értékesít is.

Csak nemrégiben jelent meg egy kimutatás-féle a főiskolai hallgatókról, amely kimutatásban az foglaltatik, hogy a budapesti és kolozsvári egyetemeken, nem különben a jogakadémiákon az 1912/13 ik tanév első felében 385-tel fogyott a jogászok száma és ezzel szemben a technikán 362, az orvosi fakultáson 421 főnyi a szaporodás. Ebből a pár számadatból, mint a jelenségéből, egy hallásra meglehet állapítani azt az eredményt, hogy fognak a jogászok.

A tény maga fényesebben beszél minden retorika szóvirágánál. És nem a „jogász nemzet” fogatékán való wertheri busongás, sem az érthetetlennek feltűnő jelenség kabalája az, ami a tapasztalat következtében megállapításra ösztönöz, hanem a közbírái való értékesítés váltja ki e számadatokból a logikus gondolkodást. A logikus gondolkodás menete a következő: Ö tudatossgot, belátást jelent már magában az, ha ez életpályák mikénti megválasztásánál a hajlam, előszeretett és rátermettség mellett a felismert szükséglet szab irányt. Nemcsak az idők jele, hanem az élet leszűrt tapasztalata és megállapítása az, hogy a minderre képesítő jogi tanfolyam hallgatói fognak és ezzel szemben a gyakorlati tudományok pályára lépők száma szaporodik. É- bárha a jogi szakoktatás terén legutóbb elbete léptetett vizsgarend, nem különben az ügyvédi és bírói képzésnek a megszűrése kétségtelenül döntő befolyást gyakoroltak ennek a számbeli fogyásnak elérésében, ezzel szemben az, hogy a gyakorlati életpályára előkészítő mérnöki és orvosi tanfolyamok hallgatóinak száma szaporodást mutat, igazolja, hogy a gyakorlati élet felismerése, mint kielégítésre váró szükséglet, fedezetet talált.

Ebből az alaphangból alakul ki az akkord, melynek összhangját az a kellemes esengés alkotja meg, hogy az életre és az életnek kell nevelni a fiatalságot. Testi dispozició mellett lelki önállóságot, tudás és ismeret mellett ellenálló könnyűséget önteni bele a nevelés által és az élet komoly problémáival szemben kitartással, hittel, nem ritkán lelkesedéssel vértetni fel. A munka szeretetét kell beleoltani és az urhatnamság, felszínre való törekvés üres fantomjait tisztán látás által szerte kell űzni és magának az életnek becsét nem külső körülmények mérőléce szerint mérni, hanem a lelki összhang és tiszta öntudat erejével.

Volt idő, mikor egyedüli „uripályának” csak a jogit tartották és ezzel a fogalommal egybekötötték a könnyen élelt. Nem kell sajnálni, hogy ez az idő elmúlt. És ha — mint ez az említett kimutatás-féle is bizonyítja — fognak a jogászok, korántsem kell félni, hogy Mamuth-ként kihalnak. Hiszen a nótá is azt tartja: „Nem űtik a jogászt agyon.”

Nagy Zoltán.

Jegyzetek.

Előleg a nyárból.

Ez volna a hivatalos címe annak a hangulatnak, mely önkénytelenül a tollunk alá készülődik. S ez a hangulat, legkomolyabb férfiasággal merjük állítani, nem mondva csinált.

A szeszélyes időjárás nem is tavaszt játszik a télben, hanem egynesen beleugrik egy merész és vad lendülettel a nyárba. — Február végén, mikor máskor még sötét felhők alól hideg nap-sugár mosolyog elkényszeredetten a fagyoskodó föld lakóira, ma melegség fionkol a poros uton. Veretek fürdenek a porban, izzadás közt cipeljük a télikabátot és mintha portól fáradt tüdőnk elfutadva kiáltana az öntözőkocsik után, melyeknek egyetlen példánya: az ismeretes, a sokszor megénekelt, még téli álmát alussza a városi kocsiszinben s nem is sejtji, hogy édes nyugalomát már zavarni szeretnők, az utca pora kényszerít rá téliidőben, bármennyire is méltányoljuk, hogy a nyári pihenés után szegény, sőt egyetlen öntöző kocsiknak is jól esik a nyugalom.

Szóval a hangulat egyáltalán nem mondva csinált. Megvan. Az utca felkavargó porfelhői, melyeknek kaoszából oly játéki pajzansággal villan elő a nyitott piaci sátrakban árult bus és egyéb élelmicik, a nyájasan mosolygó nap-sugár, a poros aszfalt és főként az, hogy a poros utcát most sem öntözik — valósággal nyári hangulatba riogat.

Valami álmot ül a pillákon, valami rezdül a téli melegben, valami ráül a szivre s mereogve nézünk a természet jambor csatáját, mely ilyen háborús veszélyek között is jóleső hangulatot panamáz ki belőlünk.

No lám, még a természetre is ráfogjuk már, hogy — panamázik . . .

Tömegsztrájk előtt áll

Magyarország! A fővárosi munkások legutóbb tartott értekezletükön úgy határoztak, hogy a sztrájk azon a napon veszi kezdetét, amelyen a választási törvényjavaslatot a képviselőházban tárgyalni fognak. Ez a kritikus nap pedig hétfőn lesz. Hétfőn tehát megállanak a zakatoló gépek, nem bugnak a gyári kúrtók, a munkások százezrei teszik le a szerszámot és indulnak harcba kitűzött programjuk egyik sarkalatos pontjáért: a demokratikus választójogért. A terv, amit a sztrájkot előkészítő bizottság hangoztat, abban különbözik az eddigiektől, hogy oszondasabb lesz és a munkásság ereje megnyugodtabb tüntetésekben nyilatkozik meg. Nincs okunk, hogy ennek a tervnek a keresztülvihetőségében kételkedjünk, de viszont élénk emlékezetünkben van még az a nap, amikor Budapest utcáin béké járdeleket tiportak össze a rendőrkarok és apó iskolás gyermekek fejét hasította szét a huszárkard. Bezuzott kávéházi tükörlablakok, összetört és kifosztott kirakatok, tűz és pusztítás jelezte azokat az utakat, amerre választójogot élteő munkásság elvonult. Tudunkkal azóta sem haladt a választójog ügye egy lépéssel előbbre és éppen ezért kérdezzük: miért kell ennek újból megismélnie? Mindenki tudja, hogy a májusi „forradalom” tömérdek vér- és anyagiáldozattal járt és az óriási károkat ért senkit felelősségre vonni nem lehetett. Akkor is békés tervekkel dolgozott az ugynevezett sztrájkot előkészítő szűkebbkörű bizottság, akkor is hangsúlyozták, hogy a sztrájk nyugodt lefolyású lesz. A terv most is megvan, de az előbb említett okoknál fogva félünk, hogy az eredmény hasonló lesz a májusi nap vívmányaihoz. Minket ugyan, akik távol élünk a főváros zajától, nem érint olyan közletről a tömeg-

sztrájk ügye és nem is fogjuk megérezni annak a hatását, de kell, hogy aggodásunknak kifejezést adjunk, mert hiszen Magyarország szívéből, Budapestről van szó; azt a várost fenyegeti a veszedelem, amelynek lakói igazán siralmas helyzetben élnek, ahol a drágaság már elérte a legnagyobb fokot, ahol az emberek joggal megkövetelhetik, hogy segítsenek rajtuk. Már pedig a tömegsztrájk, tartson az egy napon vagy hónapokon át, csak alkalmat ad arra, hogy a kifosztott, agyonsanyargatott pesti polgárt újabb trükkökkel megkínózzák, megszarolják és ha ugyan van még egy kis kedve a nyomorúságos élethez, azt is elvegyék. No és aztán a mai pénztelen, szegény világban van-e joga bárkinek is, hogy akár Pesten, akár vidéken vér- és anyagi áldozatot követeljen tőlünk, minden rosszal megáldott polgároktól?

HIREK.

Személyi hir. Dr Balás Béla főispán mult pnteken este pár napi tartózkodásra Budapestre utazott.

Eljegyzés. Simonyi H. és Vilmát C. áktonyán eljegyezte vizkeleti Dr Vizkelety Árpád, Zalavármegye szolgabírája.

Harasztovich Ferenc győri kereskedő eljegyezte Molnár Lónka urnt Zalaezerszegről. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Kinevezések. A földmívelésügyi miniszter dr Kozák László és dr Keller Oszkár kezshelyi gazdasági akadémiai segédtanárokat a X-ik fizetési osztályból a IX-ikbe nevezte ki.

Az igazságügyminiszter dr Oszesznák Elemér zalaegerszegi kir. törvényszéki gyakornokot a zalaegerszegi kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Az igazságügyminiszter Dr Bozsay Jenő tapolozai kir. albirót Zalaegerszegrre kir. alügyészé nevezte ki.

Előléptetés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szalay Pál drt, Zalavármegye segéd-tanfolyagfelügyelőjét a IX. fiz. osztály 3. fokozatába léptette elő.

A földmívelési m. kir. miniszter Polgár Arnold zalaegerszegi járási kir. állatorvost a IX. fiz. osztály III. fokozatába, Laux János kir. állatorvost a X. fiz. osztály III. fokozatába léptette elő.

A Zalaegerszegi Ifjúsági Klubban március 2-án (vasárnap) délután 6 órakor Dr Havas Hugó nagykanizsai ügyvéd művészeti kérdésekről felolvasást tart, amelyre az érdeklődő közönséget ezuton is meghívja a club vezetősége. A magunk részéről nem győzzük a közönség figyelmébe elég melegen ajánlani ezen előadást, mert ismerve a nagyműveltségű előadónak művészeti kérdésekben való jártasságát és lebilincselően kedves előadási modorát, meg vagyunk győződve, hogy mindazok, akik az előadást meghallgatják, gyönyörködve fognak tanulni és okulni oly kérdésekben, amelyekről városunkban bizony ritkán van alkalmunk hallani.

Izr. istentiszteletek. Hétköznap reggel 1/7 órakor, este 1/6 órakor, péntek este 1/6 órakor, szombat reggel 7 órakor, délután 1/11 órakor és délután 4 órakor.

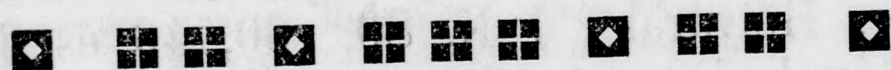
A dandár és ezredparancsnokság átköltözése nagyban folyik. Naponta nagy szállítmányok érkeznek az ideiglenes raktárakba. Az átköltözés pár nap alatt befejezést nyer.

Sorozás. Mint már említettük, az idei fő-sorozás Zalamegyében március hó 1. napján

Weber és Sztredszky

uri szabók

Zalaegerszegen.

Van szerencsénk tudomására hozni a n. é. közönségnek, hogy üzletünket kibővitve s a modern kor igényeinek megfelelőleg felszerelve — a Vármegyház-terre — a megyeház átellenében helyeztük át. Raktáron a legfinomabb honi és angol kelmék! Szolid kiszolgálás! Elegáns, tartós. Tisztelettel

WEBER és SZTREDSZKY uri szabók.

kezdődött meg. Zalaegerszege az I. és II. korosztálybeliek április 3-án, a III. korosztályiak és idegenek pedig április 4-én kerülnek sorozás alá.

Köszönet nyilvánítás. A Zalavármegyei Takarékpénztár az elaggott és munkaképtelenné vált iparosok alapja javára 15 koronát, az iparos tanonc munkakiállításán részt vett tanoncok jutalmazására 10 koronát volt szíves adományozni, fogadják az ipartestület leghálásabb köszönetét.

Az állami főgimnázium segítő-egyesülete céljaira küldött következő szíves adományokért: Zalavármegyei Takarékpénztár 30 K, Zalaegerszegi és Zalamegyei Központi Takarékpénztár 20—20 K — hálás köszönetet mond a főgimnázium igazgatóságára.

A zalaegerszegi állami felső kereskedelmi iskola segítő egyesülete részére a Zalaegerszegi Takarékpénztár rt. 20 K, a Zalavármegyei Takarékpénztár rt. 30 K, a Zalamegyei Közp. Takarékpénztár pedig ez iskolánál ebben a tanévben a legjobb érettségi vizsgálatot tett 2 tanuló részére 20 koronát adományozott. Az adományokért hálás köszönetét fejezi ki az iskola igazgatóságára.

Adomány. A Zalavármegyei Takarékpénztár 15 koronát volt szíves az izr. Szentegyetnek adományozni, mely nemcsak adományért hálás köszönetét fejezi ki Rosenberg Zsigmond szentegyeti elnök.

Esküdtszék. Mint említettük a mult szombati esküdtszék Pongrácz János kerkanémetfalui napszámos bűnügyét tárgyalta. Pongrácz a mult évi okt. 24-én felgyújtotta két szomszédjának a házát. A vádlott tárgyu előadását, melyben tettét beismeri több tanu vallomása igazolta. Dr. Bezzegh Huszagh Miklós kir. ügyész alapos vádbeszéde után Dr. Kardos Jenő védő igyekezett hatásos beszédben az elvetemült emberen a lehetőség szerint segíteni. Az esküdtek verditke után a törvényszék Horváth Sándor elnök vezette mellett kétréndbeli gyújtogatás miatt 6 évi fegyházra ítélte a vádlottat.

Hétfőn volt az esküdtszék utolsó napja. A vádlott Simonka Pál az alsólendvai gyilkos erdőőr volt, ki mult év őszén Lak Mártont fegyverrel lelőtte. A szerencsétlen áldozat és négy árójának tragédiája annak idején megegyezte nagy részvétet keltett. A tárgyaláson Dr. Bezzegh kir. ügyész nagy hatással vádolta meg Simonkát szándékos emberölés büntetével. A váddal szemben Dr. Wollak János alsólendvai ügyvédjelölt a védelem képviselőjében csupán haláltokozó súlyos testisérítés fenforgását igyekezett kimutatni. Az esküdtek az ügyész álláspontját fogadták el, mire a kir. törvényszék Dr. Fritsz József kir. táblabíró elnökleje alatt szándékos emberölés büntette miatt négy évi fegyházra ítélte Simonkát. Az ítélet jogerős.

Adóintés hirdetémenyek utján. Azokat az adózatokat, akik adótarozásaikat a megállapított fizetési határidő leteltéig be nem fizették, eddigelő írásbeli megintés utján egyenkint hívták föl a hátralék lefizetésére és a zálogolást csak az intőben feltüntetett határidő eredménytelen letelte után foganatosították. Mint köz tudomásu, az új adótörvények életbeléptetését a kormány egy esztendővel (1914 január 1-ig, elhalasztotta, de nem vonatkozik ez a halasztás a közadók kezelésének új szabályaira. Az új kezelési törvény a községi és városi hivataloknál fizetőkre vonatkozólag megszüntette a külön-külön való írásos intés és úgy rendelkezik, hogy az említett adóhátralékosokat ezentul évnegyedenként csak dobszó, vagy nyilvános hirdetémenyek által kell tartozásuk kifizetésére felszólítani. Ezt a törvényes intézkedést a mult februári negyedben alkalmazták

előző országszerte. A jövőben tehát senkisék kap írásbeli megintést és ha a hátralékos tarozását a hirdetémenyben kitett hatánapig be nem fizeti, úgy azonnal megzalogolják.

Temetkezési egyletek megrendszabályozása. Az új biztosítási törvénnyel kapcsolatban a belügyminiszteriumban tervezet készül a falusi u. n. temetkezési egyletek megrendszabályozására. Az új és tervbe vett rendelkezések szerint ezek az egyletek rendes halálesetre szóló biztosító intézeteknek fognak tekinteni és meg fogják tőlük követelni rendes biztosítéki alap kimutatását. Ha ilyen nem fognak felmutatni tudai, azokat irgalmatlanul, fel fogják oszlatni. Az új biztosítási törvény szerint ezek a megmaradó temetkezési és leánykiházasító egyletek is az országos biztosítási hivatal felügyelete alá fognak tartozni. A biztosítéki alap a törvény szerint 200,000 koroná. Ideje volna tehát, ha ezek a temetkezési társulások érdekeik megóvása oéljából már most egy országos tömörülést készítenének elő s egymás között szövetséget létesítenének tagjaik érdekében.

Az Apolló színházban kedden este a tiszta jövedelem a Karácsonyfaegylet javára fordítatik. Felhívjuk a közönség figyelmét az előadásra.

Vadászati törvény. Az eddigi vadászati törvénynek sok hiányossága van és ezen akar segíteni a földmivélsügyi miniszter. Le is irt az alispánokhoz, hogy észrevételeiket terjesszék fel. Az alispáni hivatalok pedig az összes főbírókhoz intéztek felhívást, hogy észrevételeiket adják be az illető alispáni hivatalhoz.

A keszthelyi postalopás. A titokzatos keszthelyi postalopás ügyében a nyomozás mind újabb és világosabb nyomokra bukkan. A letartóztatott szolgák Kovács József és felesége Juhász Katalin, valamint Köhlmann József, még foglyai a keszthelyi járásbírószék fogházának s Kovács József bűnössége mellett mind pontosabb adatok merülnek fel. Már teljesen bizonyos, hogy a rejtelmes ügy rövidesen tisztázódni fog, sőt remény van arra is, hogy az eltűnt pénz is megkerül.

500 cigareta egy óra alatt. Azok, akik maguk töltik cigarettájukat s így jól ismerik a cigareta csinálás unalmas és időtrábló voltát, bizonyára örömmel fogják e sorokat olvasni. Egy angol mechanikus elmés szerkezetű gépet talált fel, melynek segítségével 500 cigareta hüvelyt lehet egy óra alatt megtölteni. A találmányra Radó Béláné kassai dohánytőzsdéje kapta meg az egyedárusítási jogot. A gép ára 5 koroná s kapható 2, 3 és 4-es számu nagyságban. A gyorstöltő cigarettagépet Radó Béláné dohánytőzsdéje tulajdonos (Kassa, Deák Ferenc-utca 18.) utánvett vagy az összeg előzetes beküldése mellett küldi szét.

A hentesek piszkos vágótőkéje ellen állandó a panasz a negyközönség körében. A belügyminiszter most egy határozatában kimondta, hogy a hentesüzletben a vágótőkének piszkos állapotban való tartása az 1908 évi 54300. sz. F. M. rendelet 98. §-ába ütközik. A belügyminiszter M. János t...i hentesmester ellen üzletében a vágótőkének piszkos állapotban való tartása miatt az 1908 évi 54300. sz. földmivélsügyi miniszteri rendelet 110. §-a alapján folyamatba tett kihágási ügyet a terhelt és a tiszti ügyész fellebbezése folytán felülvizsgálván, a harmadfoku ítéletében az 1912 évi 304. sz. alatt a járás főszolgabírója elsőfoku ítéletének módosításával hozott másodfoku ítéletet bűnösség és minősítés tekintetében indokainál fogva helyben hagyta, oly kiegészítéssel, hogy a cselekmény az idézett miniszteri rendelet 93. §-ába ütköző kihágást képez. Az ítéletnek büntetést megállapító részét ellenben a minisz-

ter megváltoztatta és indokainál fogva az első foku ítélet büntető részét emelte érvényre, mely szerint terhelt 2 napi elzárásra és 40 korona pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén további 2 napi elzárással büntetett. Egyébb rendelkezéseiben az ítélet helyben hagyatott. A büntetés mérvére vonatkozó részére az ítéletnek a tiszti ügyész fellebbezése folytán fenti módon volt megváltoztatandó, mert terhelt hasonló kihágás miatt rövid időn belül már kétszer volt büntetve, tehát a büntetés kiszabásánál egyesen súlyosító körülmények forognak fenn, nem-hogy a kbt. 21. §. alkalmazásának helye lenne.

Felülfizetés. A magyarországi építőmunkások országos szövetségének zalaegerszegi helyi csoportjának 1913. február 2-án tartott mulatságán felülfizettek: Hegyi József, Szutter Lajos, Lendvay László 2—2 koronát, ezuttal mond köszönetet az építőmunkások vezetőségére.

Hulla az országuton. Zalagalsa község határában, a Csabrendek felé vezető uton, borzalmas leletre bukkantak a minap a járőkelők. Egy felismerhetetlenségig megcsönkített, gyermeki hulla feküdt az utszéli árokban, mely már hónapok óta ott lehetett. A szörnyű felfedezést egy galsai gazda tette, aki arról nyomban értesítette a csendőrséget. A nyomban megindult vizsgálat, hogy ki volt a kisgyermek és hogyan került holtteste az országut árkaiba. A hatósági orvosok felboncolták a 2—3 évesnek látszó, gyermeki hullát, melyet aztán — annak rendje, módja szerint — szépen eltemettek a zalagalsai temetőben. A nyomozás szerint a kisgyermek egy vándor közsörüsé lehetett. Ez pár héttel ezelőtt ott járt a vidéken kis beteg leánykájával együtt. Nagyon valószínű, hogy a beteg leányka utközben meghalt s a nyomorult közsörüs, hogy a járás-kelestől és a költségtől megszabaduljon, maga földelte bele az árokoldalba gyermekét. A kis hulla azután a fagy eugedtével kicsuszott a földből, a ragadozó állatok pedig rájártak s szinte föl ismerhetetlenségig megcsönkítették. Jobb lába és keze teljesen hiányzott, arca, feje össze-vissza volt torzítva. Bal lábán orvosi kötés, jele, hogy a gyermeket gyógyították. Most a gyanus közsörüst országszerte keresik, hogy megtudják, helyese a nyomozó hatóságok feltevése, vagy valami büntényt kell-e kideríteniök.

Uj találmány. Weiler Dávid tapolcai születésű, balatonarászi lakos, egy, a hajók összeütközésés meggátló készüléket talált fel. Ezen érdekes találmányt — mely ha a gyakorlati életben beválik, világraszóló jelentőségű lesz — a szabaldalmi hivatalnál már bejelentették.

Lopás. Mult héten megtörték a csendet Zalaegerszege is a tyuktolvajok. Ezuttal Semmer Károly udvarát fosztották ki. Néhány réoét s házinyulat emeltek el. A tettes ismeretlen, a rendőrség nyomoz.

Vaklármá. Hencz János gévahegyi gyepűjét a szokásos égetéssel tisztogatták tegnapelőtt este. A bevilágító lángból tüzet sejtett mindeaki, úgyhogy a tűzoltóság is kivonult. Talán elejét lehetne venni az ilyen felesleges izgatottságot szülő vaklármának.

Aki angolul könnyen, gyorsan, biztosan

és

kifogástalanul

meg akar tanulni, forduljon bizalommal

Mr. Ralph Auerbach

amerikai ango nyelvemesterhez.

Fényes eredmények itt helyben is.

A leckék bármikor megkezdhetők.

Menjünk az „A p o l l ó” mozgószínházba!

! Pathé képek. !

! Cigányzene. !

A KUMMER kávéház emeletén pompásan berendezve. A mai elsőrangú műsorból kiemeljük: **Az árva milliói.** Dráma. **Fló és testvére.** Humoros. **Merénylet a Kolombus ünnepélyen.** Dráma. — Előadás d. u. 4 és este 8 órakor. Helyárak: 1 K, 80, 60, 40 és 30 fillér. — Délután kedvezmény.

Mozgóképek az ipari termelés szolgálatában.
Az amerikai újságok nagyjelentőségű reformról adnak hírt, amely alkalmas arra, hogy az ipari termelés rendjén úgy a munkaadónak, mint munkásságnak jelentékeny szolgálatokat tegyen. A reform a kinematográf alkalmazásának köszönhető alkalmazását, tehát ismét egy új terület nyílik meg ennek az annyira népszerű intézménynek, amelynek hasznos eredményei szinte beláthatatlanok. Az északamerikai hatalmas gyárak egyike mozgóképfelvető gépet állított be egyik műhelyébe, ahová a telep legügyesebb munkásait állította. A munkást megbízták egy bizonyos cikk elkészítésével és amikor hozzáfogott a munkához megindították a fényképező gépet, amely híven lefényképezte a munkának valamennyi apró cseprő részletét. A fényképező gép mellett peremutató órát hoztak működésbe, amely pontosan jelezte, hogy a munkának egyes fázisai és az egész befejezett munka meddig tart. A kész filmet aztán bemutatták azoknak a munkásoknak, akik az illető munkát elkészítésével lesznek megbízva. Vetítésvászon elé ülték és lepergett előttük az ügyes munkásnak minden mozdulata, fortélya és fogása, úgy hogy mindannyian egyszerre s könnyű szerrel sajátították el az iparcikk termelésének minden részletét.

Felülfizetés. Közbejött akadályok miatt most közöljük a Karácsonyi Egylet karácsonyi jótékony kiosztására történt adakozásokat a következőkben: A szegény gyermekek ruhájának varratási költségeihez hozzájárultak: özv. Skubli Zsigáné 3 öltöny, özv. Skubli Jenóné 2 öltöny, Bogay Elemérné 1 öltöny, Megyesi Lajosné 1 öltöny, özv. Hajmássy Gyuláné 1 öltöny, özv. Ruzicska Kálmáné 1 öltöny, Suszter Oszkárné 1 öltöny, Mihálovics Károlyné 1 öltöny, özv. Rohonczy Istváné 2 öltöny, Bódy Zoltáné 2 öltöny, dr. Kele Antalné 1 öltöny, Árvay Lajosné 2 öltöny, Schmidt Józsefné 1 öltöny, özv. Isó Jánosné 1 öltöny, dr. Szigethy Elemérné öltöny, özv. Hrabovszky Flórisné 1 öltöny, Hajik Istvánné 1 öltöny, Gyenge Sándorné 1 öltöny, dr. Korbai Károlyné 1 öltöny, dr. Thassy Gáborné 2 öltöny, Sárközy Viktorné 1 öltöny, Marton Lászlóné 1 öltöny, Hajmássy Imréné 1 öltöny, Fehér Miklósné 1 öltöny, Kummer Gyuláné 1 öltöny, Horváth Sándorné 2 öltöny, Mátyás Józsefné 1 öltöny, Szijj Gézné 1 öltöny, dr. Föglein Miklósné 1 öltöny, Oravec Viktorné 1 öltöny, 1 öltöny varratási költsége volt 1 K 60 fillér. Ezenkívül adtak még a varratáshoz: Rutich Józsefné 10 K, Tosch Károlyné 5 K, Thassy Lajosné 3 K, Tantó Pálné, Udvardy Ignóé, dr. Fritz Józsefné, dr. Zarka Zsigáné, dr. Udvardy Jenóné dr. Csák Károlyné, Tuczay Jánosné, Siposs Józsefné, Mészáros Gézné, Monspart Istvánné, Ferenczyne 2—2 koronát — **Kiosztásra küldtek:** özv. Thassy Kristófné cukorka, füge és almát, Hajmássy Imréné narancs, kalács és süteményt, Oravec Viktorné füget, Sperli Gézné füge, narancs és süteményt, Schmidt Viktorné süteményt, Tosch Károlyné kalácsot, Bódy Józsefné kalácsot, Szalay Lászlóné kalácsot, Marton Lászlóné kalácsot, dió és almát, Gyenge Sándorné kalácsot, dr. Korbai Károlyné kalácsot, dr. Zeresztury Józsefné kalács, dió és füget, Horváth Sándorné alma, dió és 5 db játékot, Hann Jánosné füge, narancs és kalácsot, Kummer Gyuláné kalács és süteményt, özv. Tschurtz Antalné kalácsot, dr. Csák Károlyné kalács és füget, Kiss Lajosné kalácsot, Csoknyay Laura kalácsot, özv. Skubli Jenóné kalácsot, özv. dr. Isó Jánosné almát, Varga Vilmosné kalácsot, Rutich Sándorné kalácsot, Árvay Lajosné alma, kalács és süteményt, özv. Skubli Zsigmondné almát, harisnya és 3 szoknyát, Horváth Sándorné 2 blúz és 2 kabátot.

Pénzadomány: özv. Skubli Zsigmondné 10 K, Rauschenberger Jánosné 8 K, Udvardy Ignác 6 K (újév megváltás címén), Ödön Géza, Morandini Tamásné Berta Kálmáné 5 K, Thassy Lajosné 4 K, özv. Kászonyi Károlyné, Pesthy Gizella, Keszthelyi Ágostonné Schick Ferencné 3—3 K, özv. Isó Jánosné 2—2 korona.

Az aussigi Schicht György r. újabb tökéletesítése. A Schicht r.-t. felügyelőbizottsága tegnapi ülésén elhatározta, hogy rendkívüli közgyűlést fog összehívni és a jelenleg

20.000.000 koronát kitevő alaptőkének további 20.000.000 koronával, tehát 40.000.000 koronára való felemeléséhez szükséges állami engedély megszerzését fogja javasolni. Ezen engedély szükséges mértékben lesz igénybe veendő. Egyelőre 10.000.000 korona befizetése van tervbe véve. E tőkemeelés a forgalom növekedése és a nyersanyagárak emelkedése következtében beállott nagyobb pénz-szükséglet indokoltá teszi. A Schicht György r.-t. mint ilyen 1906. óta áll fenn és akkor 10.000.000 koronával alapították. 1910-ben az alaptőkét 10.000.000 koronáról 20.000.000 koronára emelték fel. Hogy az alaptőkének jelentékeny felemelése már most szükségessé vált, annak oka abban rejlik, hogy az összes „Schicht-készítmények“ rendkívül jószáguk következtében, folytonosan növekedő általános kedveltségnek örvendenek, a mit az összeforgalom növekedésének alábbi tételei fejeznek ki legjobban: az 1908/09 üzleti évben eladott „Schicht-árúk“ értéke 37.000.000 K volt, az 1909/10 üzleti évben eladott árúk értéke 48.000.000 K volt, az 1910/11 üzleti évben eladott árúk értéke 60.000.000 K volt, az 1911/12 üzleti évben eladott árúk értéke 76.000.000 K volt és a folyó évben az eladott árúk értéke körülbelül 90.000.000 koronát fog kitenni. Eszerint a szükséglet „Schicht-árúkban“ (ilyenek a Schicht szappan, Ceres-ételszir, Apolló, Elvira parfümárúk, Asszonydíszet mosópor, Solarin-fémtisztító, Ceres gyümölcsnedvek, Visan, Domino margarin, Olajok, takarmánypogácsák stb.) az osztrák-magyar monarchia lakosságára átszámítva, fejenként K 2 tesz ki egy évben. A gyártott árúk tömege meghaladja az évenkénti 130.000.000 kilogrammot.

Gyermekgyilkosság. *Safarics* Julia felsőmihályfalvai hajadon pár nap előtt leánygyermekét szült, azonban a szülőktől való félelemből s a szegény miatt a megszületett gyermeket szalmába rejtette, ahol a csecsemő rövidesen meg is fulladt. A megtévedt szerencsétlen leány tette csakhamar kitudódván, a bíróság *Safarics* Juliát letartóztatta s a eskütörvényi kir. járásbírószághoz bekísértette, ahol jelenleg betegesen várja az ellene megindítandó büntető eljárást.

Szerkesztői üzenetek.
Erdéklődő A.-a. Csak ma vettük sorait s így a választ csak jövő számunkban adhatjuk meg. Üdv.
B. Gyula Zalalövő. Sziveskedjék az elhunyt nevét is megírni, anélkül nem közölhetjük.

Esetek.
A találékony felperes.

Kávéházban történik. Azt is elárulom, hogy Zalaezerszegen. Egyik fiskális beszéli el aznap peres ügyét. Mert hát az ügyvédek ezt nem engedik el, különösen, ha olyan érdekes, mint ez. Az ügyvéd jóízűen mondja el az esetet:
— Az alperesről csak annyit tudott ügyfelem, hogy Kohn névnek örvend, már amennyire ennek örvendeni lehet. A többi adat hiányzott. Már pedig ezen a néven annyian mórkodnak és élnek, hogy már-már leakartam tenni a per megindításáról. A felperes azonban találékony ember. Ir egy ismerősének, kiről tudja, hogy a székben forgó Kohnnal jó barátságban áll. Ravaszul azt írja, hogy Kohn ur részére pompás pártit tud. Nagyszerű leány, hozomány, anyóshiány, búbj, bájbú és nem tud zongorázni. (Azt nem is írta meg, hogy ennek dacára mégis zongorázik.) Kérte ismerősét, hogy közölje vele Kohn ur nevét és címét. Másnap a válasz már ott volt. Kohn ur személyesen táviratozott. Csak ennyit: Holnap ott leszek, Kohn.
— Elképzelhető a szegény találékony felperes zavara. Mit csinál ezzel a szerencsétlen Kohnnal, akit völegénynek citált ide. Milyen arccal deklarálja vissza szimpla alperessé? Mit gondoltok mit tett? — kérde az elbeszélő a hűséges hallgatóktól, kik nem voltak elég találékonyak, mire a fiskális maga oldotta meg a kérdést: — Egyszerűen elmondotta a Kohnnak, hogy a bájbú, a párti elutazott s így csak pár hét múlva lehet a dolgról beszélni. Addig pedig a köztük levő ügyben egy elfogadható egyezségi ajánlatot tett Kohn urnak, ki a házasság reményében azt elfogadta és most minden rendben van,

— fejezte be az ügyvéd. — Az egyezés kész. Az én díjaim...
Ebben a pillanatban egyik szomszéd asztaltól feláll egy ur, ki az egész elbeszélést figyelemmel hallgatta, odalép az asztalhoz s bemutatkozik:
— Pardon, kérem én vagyok az a bizonyos Kohn Mór...
A meglepett társaságban, a nem várt intermezzo után az elbeszélő találta fel magát, nemes egyszerűséggel felelvén Kohn urnak:
— Ugy kell magának!

Az igazi mungó.
Ez már politika. De nem veszélyes, habár elég jellemző.
A legutóbbi napokban valami felültetett budapesti ur tovább adta a felültetést és megtelegrafálta egerszegi ismerőseinek, hogy az átkos Lukács kormány megbukott.
Az illetékes, de ellenzéki érzelmű urak közt lőn az öröm és lőn a vigasság és az elszomorodott kormánypártiak elszomorítását célzó viccelődés.
Egyik társaságban is váltig heccelték az odakerült egy szál kormánypárti urat:
— Na, öreg mungó, mit szólsz ehhez? Most vagyunk kíváncsiak a véleményedre.
A kérdezt röviden elmereng és szól:
— Hát kíváncsinak én kíváncsi vagyok. Még pedig kétfőre vagyok kíváncsi. Az egyik az, hogy igaz-e a hír?
— Hogyne volna igaz. Feltétlenül igaz, — hangzott a válasz.
— A másik pedig az — felel a derék ur az ezirányú kérdésekre, — a másik az, hogy ha már tényleg megbuktak akkor kik jövünk utánuk?

Nyilt-tér.
Válasz Vörös Gyula urnak!
1. Ön által közzétett és aláírt hivatalos kiadványt tettem közzé, ezt nem tudta megcáfolni, sőt az utóbbit el is ismerte.
2. Azon állítására, hogy a jegyző ur nyilvános helyen felilem becsmerőleg nyilatkozott, arra igazán nem adok semmit. A jegyző ur 1911. évi március 16-án este 10—11 óra között a Baross-ligeti vendéglőben borozás közben mit mondott és mitsem, azt nem tudom, mert én sem előbb, sem utóbb nem voltam jelen. Csak annak örülök, hogy nem én voltam a sértő, hanem a sértett.
3. Ami pedig a szorgalmat illeti, hogy mit fejtenek ki, azt eléggé bizonyítja az a két éves közgyűlési határozat, amit még mai napig sem intéztek el, pedig ez Zalavármegye iparosságát érinti.
Zalaezerszeg, 1913. február 21-én.
Keszli Ferenc
asztalos.
Felelős szerkesztő Czebe László.

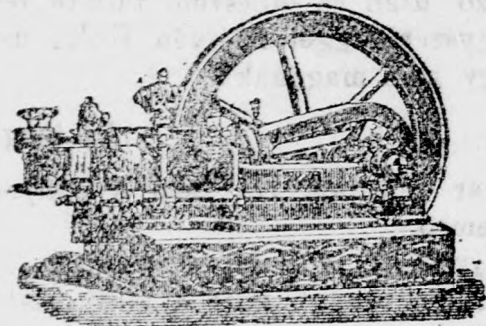
A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló BUTORCSARNOK és hitelszövetkezet
az orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, 12 éve fennáll, felhívja a n. é. butorvásárló közönség figyelmét, a V. II. József-körút 28. Bérkocsis-utca sarok, valamint IV. ker. Ferenciek-tere 1. sz. (Királyi bérpalota) ujonnan átalakított helyiségeiben
lakásberendezési kiállítás
megtételezésére, raktárunk, mely a legnagyobb az országban, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű, művészek által tervezett és szakbizottság által felülvizsgált butorokból áll. Teljes lakásberendezéseket művészi tervek szerint készítünk, minden darab jótállás mellett adatik.

iztosan
ma!
Dráma.
és 30

Legújabb szab. svédországi

NYERSOLAJMOTOROK, BENZIN-
MOTOROK, MAGÁNJÁRÓK, leg-
kitünőbb CSÉPLŐK és MALOMBE-
RENDEZÉSEK.

A világ legjobb üzemgépe 2—300 lóerőig.
Megbízható olcsó üzem. Ujdonság.

Malomüzemre, iparvállalatoknak, minden-
nemű gazdasági és cséplési célokra leg-
jobban ajánlatnak.

Üzemköltség 1 1/2 fillér. ::
Pénzügyőri ellenőrzés nincsen.

Kedvező részletfizetés. Teljes jótállás.

Használt gépezetek, motorok becsereeltetnek.
Képes díszárjegyzéket bérmentve küld:

Landler Ödön motortelepe, Budapest.
VII., Lovag-utca 2. sz.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
Réthy-féle pemetefü czukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határo-
rozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok has-
szontalan utánczata van. Az eredetiek minden
darabján rajta van a RÉTHY név.
1 doboz ára 60 f. Nagy doboz 1 K. Mindenütt kapható.
Csak Réthy-félét fogadjunk el!

Kawa-Stantal-Kapszulák

kitünő szer huyesőfolyás, kankó,
herelob, hólyaghurut és idült fehér
folyás ellen. Meglepően gyors hatás.
1 doboz ára 3 korona.

Dr Bojta-injekcio ezzel egyidejűleg
használva. Orvosilag ajánlva 1
üveg 1 K 60 f, ehhez egy fecs-
kendező férfiáknak vagy nőknek 1
K 50 f. Eredményért kezesség.
Universal-Fluid felülmulhatatlan
hatású testszaggyógyásznál, reuma-
csuz-, fej-, fogfájásnál és bőr-
viszketegségnél. 1 próba üveg 40
f, nagy üveg 1 K 50 f.

Skribanek K. M.

gyógyszertára a „Kereszt”-hez :: Temesvár.
Erzsébetváros. XIV., Hunyady-ut 80.
— Vizsontelárusítók fényesen díjazva. —

207/913. Pötréte község előjárósága.

Hirdetmény.

Az 1883: XX. tc. 3. §-a értelmében
közhírré tétetik, hogy Pötréte község
határában gyakorolható

vadászati jog

1913. évi augusztus hó 1-től számítandó
hat egymásután következő évre 1919.
évi július hó 31-ig Pötréte község
bírája házában 1913. évi március hó
19 napján délelőtt 10 órakor nyilván-
os árverésen a legtöbbet ígérőnek
bérbe fog adatni.

Vasuti megállóhely 1/2 órai távol-
ságra fekvő Felsőrajkon van.

Árverési feltételek a felsőrajki kör-
jegyzői irodában a hivatalos órák alatt
megtekinthetők.

Pötréte, 1913. évi február 21.

Vuk János
körjegyző.

Botfai Dániel
bíró.

207/913. Felsőrajk község előjárósága.

Hirdetmény.

Az 1883: XX. tc. 3. §-a értelmében
közhírré tétetik, hogy Felsőrajk község
határában gyakorolható

vadászati jog

1913. évi augusztus hó 1-től számít-
andó hat évi időtartamra, vagyis 1919.
évi július hó 31-ig terjedő időre Felső-
rajk községben 1913. évi március hó
20 napján délelőtt 10 órakor nyilván-
os árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe
fog adatni.

Vasuti megállóhely helyben.
Árverési feltételek a felsőrajki kör-
jegyzői irodában a hivatalos órák alatt
megtekinthetők.

Felsőrajk, 1913. évi február 21.

Vuk János
körjegyző.

Kovács János
bíró.

Szőlőbirtokosok különös figyelmébe!

Ha Forhinnal permetez,
Rézkénporral poroz és
Bagollal öli a szőlőmolyt:

I - SZÖT
kevesebb
a gond,
II - SZÖT
kevesebb
a munka,
III - SZÖT
kevesebb
a munkabér!

mert a **FORHIN** a sokszorta megjavított bordói keverék és számtalan köszönő és
elismerő-levél tanúsága szerint mindenütt a legnagyobb megelége-
dással használnak nincs üledéke, vízbe dobva szonnal oldódik és bizto-
nánálják. — A **FORHIN** san pusztítja a peronosporát: ...
egy kész anyag, főalkatrésze rézgálic, tapadóképesége
oly nagy, hogy bármely harmatnál permetezhet vele; használata óriási munka- és pénzmeg-
takarítást jelent, mert az anyag teljesen kész!

Gyümölcskertészek

használnak saját érdekükben Californiai
lét, a gyümölcsrovarok elleni védekezésre
rovarenyvet minden kártékony rovar leköt-
tésére, rovarfogó övet az összes kártékony rovarok elfogására, Laurinát a rovarok elleni nyári
védekezésére. Lauril Karbolincumot a rovarok elleni téli védekezésére. Lauril oltóviaszt az
oltványok nemesítésére. Ichneumint a zsenge virágok permetezésére, Nicotin Quassia kivonatot
faiskolák permetezésére, Topomort mezei egerek pusztítására. Pamplit rovarok és darazsak
elfogására. Tessék mindezen cikkekről kimerítő leírást és használati utasítást kérni, melyet
ingyen és bérmentve küld az összes érdeklődőknek a

FORHIN szőlőpermetezési anyaggyár Budapest, VI., Váci-ut 93/v.,
valamint képviselői:

SZALAY IGNÁC Zalazentgrót. — HIRSCH és SZEGŐ Nagykanizsa. — HILLER IGNÁC
és FIA Tapolca. — Ifj. HORVÁTH JENŐ Zalaegerszeg.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy
vömet **Szirmai Lajost** cégtársul vettem üzletetemhez, melyet ezentul

GOLDNER L. és TÁRSA

törvényileg bejegyzett cég alatt fogunk vezetni. — Midőn harminchat éve fen-
álló üzletem nagyrabecsült és szíves vevőkörének ezuton is köszönetet mondok
az eddig tapasztalt bizalomért, kérem azt az új cég irányában is fentartani.

Tisztelettel **GOLDNER L.**

Van szerencsénk egyben a t. közönséget értesíteni, hogy tavaszi áruink:
**férfi, fiu- és gyermeköltönyök nagy választékban, kitünő minőségű, elegáns
cipők, legújabb divatu kalapuk és sapkák stb.** megérkeztek. — A pontos,
szolid és lelkiismeretes kiszolgálást garantáljuk.

Tisztelettel **GOLDNER L. és TÁRSA**
Zalaegerszegen, az Arany Bányán átellenében.

TÉGLÁSOK!!

kerestetnek téglavetéshez, kemence munkához és azonkívül napszámókat magas díjazás mellett felvesz

HÜBNER & POHL

:: gőztéglagyár Szombathelyen. ::

ZONGORA, PIANÓ ÉS HARMÓNIUMOK

jótállás mellett részletfizetésre, vagy becsesítésre **Schmiedt Ede** zongora termében Zalaegerszegen Berzsényi-utca 11. sz. alatt. Ugyanitt javítások, hangolások jól és olcsón elfogadjatnak. ::

„ANIMÓ“ PEZSGÓ

A legjobb magyar pezsgő. Kérjük mindenütt.

Pezsgőgyár r.-t. Csáktornya
Animó sec, Animó casinó sec,
Animó grand etoil extra cuvée.

Butor eladás!

Egy ebédlő és egy hálószoba modern berendezés eladó.

Pollák Vilmos
Alsó-utca 2.

Birtok eladás!

Besenő községben LEITNER GYÖRGY tulajdonát képező 1 lakóház két szobával, kamara, konyha, pajta és istálló mellék-helyiségekkel, amely 1617 □-öl területen fekszik

1 drb szántó föld 10.000 □-öl,
1 drb szántó föld 2.000 □-öl,
1 drb rét 3.000 □-öl,
1 drb erdő 2.000 □-öl,

szabad kézből eladó.

Az épület téglá. A birtok legjobb helyen fekszik.

Tudakozódni lehet a helyszínén a tulajdonosnál.

Legujabb rendszerű

benzin motorok
benzin lokomobilok
benzin magánjárók
teljes cseplőkészletek
nyersolaj motorok
szívógázmotortelep

Tejjes jótállás. — Kedvező fizetési feltételek. — A motor kezelésébe díjtalan kioktatás. Árjegyzék ingyen.

Márkus és Lakatos

Budapest, V., Dávid u. 15.

Szőlőoltványok! Szőlővesszők!

Magyarországon egyik legmegbízhatóbb szőlőtelep a **Molnár József szőlőtelepe Értarcsán** (Bihar-megye), hol mindféle borfajok a legkorábban érő esemegétől, a legkésőbbben érőkig. **Eguist** lugas és más különlegességek, valamint gyökeresített európai szőlővesszők a legjutányosabb árakban kaphatók. — Árjegyzék kíváncsra ingyen és bármentve küldetik. — Cim: **Molnár József szőlőtelepe Értarcsán, Bihar-megye.** — Sürgőncim ugyanaz.

NŐK!

A havibaj zavaránál vegye azonnal az én orvosilag ajánlott „Japán“ menstruációs csöpjeimet, ezerszeresen beváltak, óvakodják utánzatoktól. — Üvegje 8 korona, vámmentesen és diszkrétén. Előzetes beküldés, vagy utányvét. —

Medizinversand **R. Schneider.**
Berlin 127, Gellstrasse 34.

Egy nő írja: Kérek megint 2 üveget a híres csöpekből, nagyon meg vagyok elégedve, már két nap mulva kiválóan hatnak.

MILLIÓK

használgák

KÖHÖGÉS,

rekedség, hurut, elnyálkásodás, görcs és hőhurut ellen a

Kaiser-féle mell-karamellákat

a „3 fenyő“ védjeggyel.

6100 orvosoktól és magánosoktól való közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja biztos hatását. Rendkívül kellemes és jóízű. Csomagja 20 és 40 fillér, 1 dohoz 60 fillér. Kapható Zalaegerszegen:

Schmidt Győző cukrászatában,
Kaszter Sándor és Bertha Kálmán
gyógyszertárában.

Rendkívüli alkalom!

Rendkívüli alkalom!

750 méter

kiváló finom férfiszövet maradék leszállított áron kerül kiárusításra

Reisinger áruházban

Zalaegerszeg, fő-tér.

Biel Lipótgőzmosó, vegytisztító és kelmepestő gyára
Szombathely.Zalaegerszegen, Rákóczy-u. 5. sz.
alatt **gallérok, kézelők, függönyök**
stb. tisztítás végetti átvételére**fióküzletet**nyitottam, melyben férfi és női
cikkek vegyileg tisztítását elvállom.
Mindenirányban elsőrangú mun-
kaerővel biztosítom az elsőrangú
munkát.Tisztelettel **Biel Lipót**
Szombathely.**25000 óra! Egy darab 2-50 K**Legjobb párisi fazon, 36 óráig jár. Prima 18
karátos aranyozás. Az aranytól nem lehet meg-
különböztetni. 3 évi jóállás. 1 drb 2-50 K, 2 drb
4 K 80 f, 5 drb 11 K 10 f. Párisi aranyozott
lánc. Legjobb fazon 50 f. 3 drb 1 K 25 fillér.
Nincs kockázat. Nem megfelelőért pénz vissza!
Megrendelhető utánvétellel:**Kapelusz A. Krakau.** (Öestr.)

Dièteigasse 57-1115.

Bizalmában részesíti

és joggal a tapasztalt háziasszony a

MAGGI-féle **kockát**

(kész husleves)

darabja 5 fillér,mert ez szavatolás mellett a leg-
tüzetesebb gonddal készül és
minőségére nézve**a legjobb.**

Egyedül valódi

a **MAGGI** névvel és a**Keresztcsillag** ☆ védjeggyel.**Azonnal eladó**két lakóház Kölesey-utcában (a
templom alatt) nagy udvar és
kerttel külön, vagy első minőségű
szántóföldek és rétekek együtt,
melyek közvetlen a város szélén
:: vannak. — Bővebbet ::**Ján Ferenc** kereskedőnél
Zalaegerszeg, Kazinczy-tér 7. szám.

44. v. 1913.

Árverési hirdetmény.Alulírott kir. bir. végrehajtó az 1881. évi
LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirés-
teszi, hogy a zalaegerszegi kir. törvényszék
4862/1912 számu végzése által Schütz Sándor
és fia végrehajthatók javára, 300 K tőke, ennek
1912 évi április hó 21-től járó 4% kamatja,
ugy járulékaik erejéig elrendelt biztosítási végre-
hajtás alkalmával bíróság lefoglalt 2922 K-ra
becsült férfi ruhákból álló ingóságok nyilvánosárverés útján leendő eladatása elrendeltetvén —
ennek a helyszínén, vagyis Zalaegerszegen leendő
eszközlésére 1913-ik év március hó 6-ik nap-
ján délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és
ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingó-
ságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c.
107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becs-
áron alul is eladatni fognak.Az elárverezendő ingóságok az 1881. évi LX.
t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1913. évi február hó 11-én.

Nagy Sándor kir. bírósági végrehajtó.

Kitüntetve Párisban 1900. ezüst éremmel.

Aki jó és tartós**Aki jó és tartós****butort**

— óhajt beszerezni, az forduljon bizalommal —

Keszli Ferenc műasztalos mesterhez**Csány-utca 41. szám alá, ahol a legújabb stílusban****készült butorok készen kaphatók. — Tessék szemé-****lyesen meggyőződni róla.**

Kitüntetve Sopron 1904. arany éremmel.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség b. tudomására adni, hogy WEISZ
EDE-féle házban — a vármegyeház
átellenében — levő irodahelyiségemben**tűzifára, különféle kőszénre,
koksza, faszénre és mű-
trágyára**megrendeléseket felveszek. — Törek-
vésem az, hogy a t. közönséget pontos-
san kiszolgáljam.

Kiváló tisztelettel

Weinberger H. és Fla.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**egy régióknak bizonyított házi szer, mely már sok
év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult
köszvénynek, csúszásnak és meghűléseknek, bedörz-
söléskeppen használvaFigyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt
bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üve-
get fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.—
és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török László gyógyszerésznél, Budapest.

De Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánhoz”

Prágában, Elisabethstrasse 5 nem.

Mindennapi szétráldás.

**Gazdasági és fűmagvak,
fűmagkeverékek,
erdészeti magvak,
rózsák a legnemesebb fajokban,
díszfenyők, gyümölcsfák,
erdei facsemeték****F A R A G Ó B É L A**:: csász. és kir. udvari szállító, ::
Magyar Magpergető gyára, Erdészeti csemete-
telep ZALAEGRSZEG**Veszek legmagasabb napi áron mindennemű aranka-
mentes heremagot, fűmagot és egyéb gazdasági mag-
vakat.****Az összes gazdasági eszközök, gépek és motorok nagy
raktára.**